

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การเสนอวิธีดำเนินการวิจัยในบทนี้ นำเสนอตามลำดับดังนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพการใช้เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตรของครูอาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
๒. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตรของครูอาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

๑. ประชากร

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่มีการเรียนการสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา ๒๕๒๔ รวม ๔๕ โรงเรียน และครูอาจารย์ที่มีหน้าที่สอนในหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ พละนามัย ศิลปศึกษา การงานและอาชีพ ในโรงเรียนที่เป็นประชากร จำนวนครูอาจารย์ที่สอนทุกหมวดวิชาในปีการศึกษา ๒๕๒๔ รวมทั้งหมด ๔๕ โรงเรียน เป็นจำนวน ๑๑,๓๘๔ คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาษาต่างประเทศ	จำนวน	๒,๐๖๖	คน
วิทยาศาสตร์	จำนวน	๑,๖๘๐	คน
สังคมศึกษา	จำนวน	๑,๖๒๕	คน
ภาษาไทย	จำนวน	๑,๓๘๗	คน
คณิตศาสตร์	จำนวน	๑,๓๗๕	คน
พละนามัย	จำนวน	๘๗๗	คน
ศิลปศึกษา	จำนวน	๖๔๔	คน
การงานและอาชีพ	จำนวน	๑,๗๓๐	คน

๒. กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียน สุ่มตัวอย่างประชากรจากกลุ่มโรงเรียน โดยอาศัยการแบ่งกลุ่มโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ซึ่งได้ประกาศใช้ระเบียบการแบ่งกลุ่มโรงเรียนออกเป็น ๘ กลุ่ม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ตามสัดส่วนของขนาดประชากรครูในกลุ่ม ได้โรงเรียนเป็นกลุ่มประชากร จำนวน ๑๖ โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างประชากรครู นำกลุ่มประชากรครู จำนวน ๑๑,๓๘๙ คน มาคำนวณหา กลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane 1970 : 583)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad \text{ความคลาดเคลื่อน } .0๕$$

n = กลุ่มตัวอย่างประชากร

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนน้อยสำคัญ .๐๕

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ๓๘๖ จำนวน จากนั้นจึงแบ่งกลุ่มตัวอย่างจำนวนดังกล่าวออกเป็นหมวดวิชาตามอัตราส่วนของจำนวนประชากรครูในแต่ละหมวดได้จำนวนดังนี้

ภาษาต่างประเทศ	๗๒ คน	วิทยาศาสตร์	๕๖ คน
สังคมศึกษา	๕๕ คน	ภาษาไทย	๔๗ คน
คณิตศาสตร์	๔๖ คน	พลานามัย	๓๐ คน
ศิลปศึกษา	๒๒ คน	การงานและอาชีพ	๕๘ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีแบบสอบถาม ๑ ชุด ผู้ให้ข้อมูล คือ หัวหน้าหมวดวิชา และผู้สอนในหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ พลานามัย ศิลปศึกษา การงานและอาชีพ

ลักษณะแบบสอบถาม แบ่งเป็น ๓ ตอน มี ๒๖ คำถามดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ชาติ ประสิทธิภาพในการสอน หน้าที่ ระดับชั้นที่สอน หมวดวิชาที่สอน ใช้แบบสอบถามแบบ เลือกตอบและเติมข้อความ

ตอนที่ ๒ สภาพการใช้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ สภาพปริมาณ เอกสารที่มี ลักษณะการใช้ ความคิดเห็นในเรื่องประโยชน์ของประเภทเอกสารแต่ละ รายการต่อการสอน การบริการและการส่งเสริม การเลือกรายการเอกสารแต่ละ ประเภทประกอบการปฏิบัติงานจัดการเรียนการสอน ใช้แบบสอบถามตรวจสอบรายการ ในตาราง แบบสอบถามแบบเลือกตอบและปลายเปิด โดยแบ่งการถามเป็น ๔ หมวด ดังนี้

- ก. แบบตรวจสอบรายการในตารางเดียวกันเกี่ยวกับสภาพปริมาณเอกสารที่มี ลักษณะการใช้ และความจำเป็นของเอกสารต่อการสอน ข้อมูลที่ได้จากแบบตรวจสอบ รายการนี้เป็นการสะท้อนสภาพการใช้เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบ หลักสูตรของครูอาจารย์ในปัจจุบัน และเพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากตารางตรวจสอบ รายการนี้ชัดเจนมากขึ้น จึงได้สร้างเครื่องมือเป็นคำถามอีก ๓ ข้อ เป็นแบบ สอบถามเลือกตอบ เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลและช่วยให้การสรุปผล ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากขึ้น รวมคำถามในหมวดนี้เป็น ๔ คำถาม
- ข. การบริการและการส่งเสริมการใช้เอกสารในโรงเรียน ซึ่งมี ๖ คำถาม เป็น แบบสอบถามเลือกตอบและปลายเปิด
- ค. การเลือกใช้ออกสารประกอบการปฏิบัติงานมีทั้งหมด ๔ คำถาม เป็นแบบสอบถาม เลือกตอบและปลายเปิด
- ง. ประสิทธิภาพและความคิดเห็นในการจัดทำและการใช้ออกสาร จำนวน ๗ คำถาม เป็นแบบสอบถามเลือกตอบและปลายเปิด

ตอนที่ ๓ สภาพปัญหาการใช้เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ สภาพปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ออกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร สาเหตุของปัญหา และอุปสรรคในการทำงานของครูอาจารย์ ความต้องการในการรับความช่วยเหลือ และข้อเสนอแนะจากผู้ให้ข้อมูลมี ๕ คำถาม ใช้แบบสอบถามเลือกตอบและปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เพื่อให้ได้เครื่องมือการวิจัยที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้ตรงตามสภาพความจริง วัตถุประสงค์ ประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยดังนี้

๑. ศึกษาเกี่ยวกับ เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เพื่อรวบรวม รายการเอกสารประเภทต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔ จากเอกสาร การรายงาน จากการสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลตามต้องการจากเจ้าหน้าที่หลายฝ่ายในกรม วิชาการและกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนิ การวิจัย

๒. ศึกษางานวิจัย และ เอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา

๓. รวบรวมและจัดประเภทเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดย พิจารณาถึงชื่อ ลักษณะ ผู้จัดทำหรือผู้รับผิดชอบในการประสานงาน และควบคุม เอกสารแต่ละ ประเภท นำรายการประเภทเอกสารและคำจำกัดความเรียกชื่อและอธิบายลักษณะ เอกสารทุก ประเภทที่รวบรวมไว้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบและแก้ไข

๔. สร้างข้อคำถามเป็นแบบสอบถามทดลองนำร่อง ในแบบสอบถามแบ่งเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นคำจำกัดความ และอีกส่วนหนึ่งเป็นข้อคำถามประมาณ ๓๐ ข้อ เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ได้พิจารณาแล้วจึงนำไปทดลองกับอาสาสมัคร จำนวน ๕ คน ทดลองทำแบบสอบถามและให้ช่วย ชี้แนะข้อบกพร่องของแบบทดสอบฉบับนั้น โดยผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมด้วยตนเองและสัมภาษณ์ อาสาสมัคร เพื่อนำข้อ เสนอมาปรับปรุงแบบสอบถาม

๕. ปรับปรุงแบบสอบถามครั้งที่ ๑ โดยอาศัยข้อมูลป้อนกลับในการทดลองนำร่องครั้งที่ ๑ แล้วนำ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๖. ปรับปรุงแบบสอบถามครั้งที่ ๒ ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ในการปรับปรุง ครั้งนี้ เน้นการ เรียงลำดับข้อคำถาม และการใช้ภาษาในเครื่องมือวิจัย

๗. นำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงพร้อมทั้งจดหมายขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๓ ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงใน เนื้อหาและพิจารณา ลักษณะของแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลป้อนกลับมาปรับปรุงแบบสอบถามให้ เป็น เครื่องมือที่

สมบูรณ์มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันได้นำแบบสอบถามนี้ ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ๔๐ คน เพื่อตรวจสอบดูว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทดลองนำร่อง มีความเข้าใจในข้อคำถามเพียงใด ให้ข้อเสนอแนะอะไรบ้าง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนมาเพียง ๒๙ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๕ ในขณะที่ได้รับแบบสอบถามคืนมาจากผู้ทรงคุณวุฒิครบทั้ง ๑๓ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๘. นำผลจากการตรวจแก้ไขและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ และผลสรุปจากการรวบรวมได้จากแบบสอบถามทดลองนำร่องครั้งที่ ๒ มาปรับปรุงเครื่องมือวิจัย และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๙. จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย เสนอการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับดังนี้ การขอความร่วมมือในการวิจัย การเตรียมการแจกแบบสอบถาม ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล

การขอความร่วมมือในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยในส่วนของ การเก็บรวบรวมข้อมูล ๓ ฉบับ คือ

๑. หนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยังอธิบดีกรมสามัญศึกษา เพื่อขอความร่วมมือให้ความอนุเคราะห์และอนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างประชากร

๒. หนังสือจากกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อขอความร่วมมือและความอนุเคราะห์จากโรงเรียนในการให้ความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. จดหมายขอความร่วมมือจากผู้วิจัยไปยังผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน โดยได้แนบจดหมายในแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูล และการวิจัยในครั้งนี้ชัดเจนมากขึ้น

การเตรียมการแจกแบบสอบถาม

เนื่องจากการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ต้องรวบรวมมาจากทุกหมวดวิชาและให้
ได้ข้อมูลตามอัตราส่วนที่วางแผนไว้ ผู้วิจัยจึงดำเนินการเตรียมเพื่อแจกแบบสอบถามดังนี้

๑. แบบสอบถามจำนวน ๓๘๖ ชุด แจกในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างประชากร ๑๖
โรงเรียนตามอัตราส่วนของจำนวนครูปฏิบัติการสอนที่มีในโรงเรียนนั้น ๆ
๒. กระจายแบบสอบถามไปตามหมวดวิชาต่าง ๆ ตามอัตราส่วนของจำนวนครูปฏิบัติการ
การสอนในหมวดต่าง ๆ ในโรงเรียน

เพื่อให้ได้รับข้อมูลตามอัตราส่วนของจำนวนประชากรครูปฏิบัติการสอน ผู้วิจัยจัดทำ
ตารางการแจกแบบสอบถามกำกับจำนวนข้อมูลที่ต้องการ และการกระจายจำนวนตามสัดส่วนครู
ในหมวดวิชาในโรงเรียนนั้น ๆ เพื่อเป็นการแจ้งความประสงค์และให้ความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่
ในโรงเรียนในการเก็บและรวบรวมข้อมูล

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การแจกแบบสอบถามเริ่มเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ และเก็บรวบรวมเรียบร้อย
ภายในวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๓๐

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากจำนวนแบบสอบถาม ๓๘๖ ฉบับ ปรากฏว่า ได้รับแบบสอบถามคืน ๓๕๔ ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ ๙๓ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ ๑

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนแบบสอบถามที่แจกไปและเก็บรวบรวมได้จำแนกเป็นหมวดวิชา

หมวดวิชา	จำนวนแบบสอบถาม ที่แจกไป	จำนวนแบบสอบถาม ที่เก็บรวบรวมได้	คิดเป็น ร้อยละ
ภาษาต่างประเทศ	๗๒	๗๒	๑๐๐.๐
วิทยาศาสตร์	๕๖	๕๒	๙๒.๘
สังคมศึกษา	๕๕	๕๔	๙๘.๑
ภาษาไทย	๔๗	๔๑	๘๗.๒
คณิตศาสตร์	๔๖	๔๕	๙๗.๘
พลานามัย	๓๐	๒๘	๙๓.๓
ศิลปศึกษา	๒๒	๒๐	๙๐.๙
การงานและอาชีพ	๕๘	๔๗	๘๑.๐
รวม	๓๘๖	๓๕๙	๙๓.๐

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยไปแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติใช้เป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ โดยคำร้อยละ เสนอการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ ๒ สภาพการใช้และสภาพปัญหาการใช้เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร

๒.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้เอกสารในปัจจุบันจากแบบสอบถามตรวจสอบรายการการจัดอันดับประเภทเอกสารที่ใช้มาก การเลือกตอบประเภทเอกสารตามความต้องการและความคิดเห็น การเลือกเอกสารประกอบการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ และความคิดเห็นในการจัดทำและการใช้เอกสาร วิเคราะห์โดยใช้คำร้อยละ การจัดอันดับโดยการให้น้ำหนักคะแนน การสรุปสภาพการใช้เอกสารในปัจจุบัน โดยการเรียงลำดับคำร้อยละ จากมากไปหาน้อย เสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบคำบรรยาย

๒.๒ ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามกับลักษณะการใช้เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร วิเคราะห์โดยใช้ไค-สแควร์ (Chi - Square, χ^2) เสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

๒.๓ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้เอกสารหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่สภาพการใช้ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหา ปัญหาและสาเหตุ ความคิดเห็น และ ความต้องการในการรับความช่วยเหลือและการบริการ วิเคราะห์โดยใช้คำร้อยละ การจัดอันดับโดยการให้น้ำหนักคะแนน เสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบคำบรรยาย